

**ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐH KINH TẾ VÀ QUẢN TRỊ KINH DOANH**

PHẠM THỊ THUÝ

**THỰC TRẠNG VÀ GIẢI PHÁP CHỦ YẾU
NHẪM PHÁT TRIỂN KINH TẾ TRANG TRẠI
TẠI HUYỆN VĂN YÊN, TỈNH YÊN BÁI**

Chuyên ngành: Quản lý kinh tế

Mã số: 60.34.01

LUẬN VĂN THẠC SĨ KINH TẾ

Người hướng dẫn khoa học: TS. Nguyễn Thanh Minh

Thái Nguyên, 2012

LỜI CAM ĐOAN

Tôi xin cam đoan số liệu và kết quả nghiên cứu trong luận văn này do tôi thu thập là trung thực và chưa được sử dụng để bảo vệ bất kỳ một luận văn, luận án nào.

Tôi xin cam đoan các thông tin trích dẫn trong luận văn đều đã được chỉ rõ nguồn gốc.

Tác giả luận văn

Phạm Thị Thuý

LỜI CẢM ƠN

Để hoàn thành bản luận văn, tôi đã nhận được sự giúp đỡ nhiệt tình của các cơ quan, các cấp lãnh đạo và các cá nhân. Tôi xin bày tỏ lòng cảm ơn và kính trọng tới tất cả tập thể và các cá nhân đã tạo điều kiện giúp đỡ tôi trong quá trình học tập và nghiên cứu.

Tôi xin trân trọng cảm ơn Ban Giám hiệu, khoa Kinh tế, khoa Đào tạo sau đại học Trường Đại học Kinh tế và Quản trị kinh doanh; Khoa Khuyến Nông và Phát triển nông thôn, Khoa Lâm nghiệp Trường Đại học Nông Lâm Thái Nguyên - những người đã trang bị cho tôi những kiến thức quý báu để tôi hoàn thành được luận văn.

Tôi xin được chân thành cảm ơn sự giúp đỡ của Sở NN&PTNT tỉnh Yên Bái, Phòng Nông nghiệp, Phòng Thống kê huyện Văn Yên - tỉnh Yên Bái, các xã và các hộ trang trại của huyện đã giúp đỡ tôi trong suốt quá trình thu thập số liệu.

Tôi xin trân trọng cảm ơn Ban Giám hiệu, các phòng chức năng của trường phổ thông Vùng Cao Việt Bắc đã giúp đỡ, tạo điều kiện thuận lợi cho tôi trong suốt quá trình học tập và hoàn thành luận văn này.

Tôi xin bày tỏ lòng biết ơn sâu sắc tới TS. Nguyễn Thanh Minh, người thầy đã tận tình dạy bảo, trực tiếp hướng dẫn tôi trong quá trình học tập, nghiên cứu và hoàn thành luận văn.

Tôi xin cảm ơn gia đình, bạn bè, đồng nghiệp đã động viên chia sẻ, giúp đỡ nhiệt tình để tôi hoàn thành luận văn này.

Xin chân thành cảm ơn!

Ngày tháng năm 2012

HỌC VIÊN

Phạm Thị Thúy

DANH MỤC CHỮ VIẾT TẮT

Chữ viết tắt	Nguyên nghĩa
BQ	Bình quân
CNH, HĐH	Công nghiệp hoá, hiện đại hoá
ĐVT	Đơn vị tính
GO	Giá trị sản xuất
GTSPHH	Giá trị sản phẩm hàng hoá
IC	Chi phí trung gian
KTTT	Kinh tế trang trại
KT-XH	Kinh tế xã hội
LĐ	Lao động
NNDV	Ngành nghề dịch vụ
NN	Nông nghiệp
NN&PTNT	Nông nghiệp và phát triển nông thôn
TT	Trang trại
TTCHN	Trang trại trồng cây hàng năm
TTCLN	Trang trại trồng cây lâu năm
TTCNĐGS	Trang trại chăn nuôi đại gia súc
TTCNGS	Trang trại chăn nuôi gia súc
TTKĐTH	Trang trại kinh doanh tổng hợp
TTLN	Trang trại lâm nghiệp
TTNTS	Trang trại nuôi trồng thủy sản
VA	Giá trị gia tăng

MỤC LỤC

Trang phụ bìa.....	
Lời cam đoan.....	i
Lời cảm ơn.....	ii
Danh mục chữ viết tắt.....	iii
Mục lục.....	iv
Danh mục các bảng biểu.....	v
Danh mục các hình.....	vi
MỞ	1
ĐẦU	
Chương 1: CƠ SỞ LÝ LUẬN VÀ THỰC TIỄN VỀ KINH TẾ TRANG TRẠI	5
1.1. Cơ sở lý luận.....	5
1.2. Cơ sở thực tiễn.....	19
Chương 2: PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU	27
2.1. Khung phân tích.....	27
2.2. Phương pháp nghiên cứu.....	28
2.3. Hệ thống các chỉ tiêu đánh giá.....	31
Chương 3: KẾT QUẢ NGHIÊN CỨU	32
3.1. Đặc điểm của địa bàn nghiên cứu.....	32
3.2. Thực trạng phát triển kinh tế trang trại của huyện Văn Yên.....	41
3.3. Đánh giá hiệu quả kinh tế của các trang trại ở huyện Văn Yên.....	57
Chương 4: GIẢI PHÁP CHỦ YẾU ĐỂ PHÁT TRIỂN KTTT Ở VĂN YÊN, YÊN BÁI	77
4.1 Định hướng và mục tiêu phát triển KTTT.....	77
4.2 Giải pháp chủ yếu nhằm phát triển KTTT tại Văn Yên.....	79
KẾT LUẬN	84
TÀI LIỆU THAM KHẢO	86

DANH MỤC CÁC BẢNG

1.	Bảng 2.1: Phương pháp thu thập và phân tích số liệu.....	30
2.	Bảng 3.1: Hiện trạng cơ cấu sử dụng đất huyện Văn Yên năm 201.....	36
3.	Bảng 3.2: Tổng giá trị sản xuất các ngành kinh tế của huyện Văn Yên trong 3 năm 2009-2011	39
4.	Bảng 3.3: Cơ cấu và giá trị sản lượng ngành nông - lâm nghiệp (theo giá cố định năm 2000).....	40
5.	Bảng 3.4: Số lượng trang trại chia theo đơn vị xã, thị trấn.....	43
6.	Bảng 3.5: Cơ cấu trang trại theo hướng kinh doanh chính năm 2011	45
7.	Bảng 3.6: Cơ cấu trang trại theo quy mô đất đai.....	46
8.	Bảng 3.7: Cơ cấu trang trại theo vốn đầu tư.....	47
9.	Bảng 3.8: Nguồn gốc đất đai của các trang trại.....	49
10.	Bảng 3.9: Tình hình sử dụng đất đai của các trang trại.....	50
11.	Bảng 3.10: Nhân khẩu và tình hình sử dụng LĐ của trang trại năm 2011	51
12.	Bảng 3.11: Một số thông tin về chủ trang trại ở huyện Văn Yên.....	53
13.	Bảng 3.12: Vốn và cơ cấu nguồn vốn của các trang trại ở Văn Yên 2011	54
14.	B 3.13: Cơ cấu tổng thu từ sản xuất của các trang trại tại Văn Yên 2011	57
15.	Bảng 3.14: Chi phí của trang trại năm 2011 (tính bình quân)	59
16.	Bảng 3.15: Thu nhập hỗn hợp của các trang trại năm 2011.....	60
17.	Bảng 3.16: Hiệu quả 1 đồng chi phí của các trang trại ở huyện Văn Yên.....	61
18.	Bảng 3.17: Hiệu quả trên 1 ha canh tác của các trang trại.....	63
19.	Bảng 3.18: Hiệu quả kinh tế của các trang trại trồng trọt năm 2011.....	64
20.	Bảng 3.19: Hiệu quả kinh tế của các trang trại chăn nuôi năm 2011.....	65
21.	Bảng 3. 20: Hiệu quả kinh tế của trang trại nuôi trồng thủy sản và kinh doanh tổng hợp năm 2011.....	67
22.	Bảng 3.21: Giá trị sản phẩm hàng hoá của các trang trại ở Văn Yên giai đoạn 2009 – 2011 (Tính bình quân cho 1 trang trại).....	71
23.	Bảng 4.1: Phương hướng phát triển NLN huyện Văn Yên đến năm 2015	79

DANH MỤC CÁC SƠ ĐỒ, BIỂU ĐỒ

1. Sơ đồ 2.1: khung phân tích.....	28
2. Biểu đồ 3.1: Cơ cấu kinh tế huyện Văn Yên năm 2011.....	38
3. Biểu đồ 3.2: Cơ cấu trang trại theo hướng kinh doanh chính.....	45
4. Biểu đồ 3.3: Cơ cấu trang trại Nông – Lâm nghiệp theo mức thu nhập (2011).....	48
5. Biểu đồ 3.4: Cơ cấu nguồn vốn phát triển KTTT tại huyện Văn Yên.....	54
6. Biểu đồ 3.5: Các loại hình KTTT ở Văn Yên theo hướng kinh doanh chính (năm 2011).....	56
7. Biểu đồ 3.6: Cơ cấu tổng thu của các trang trại ở huyện Văn Yên (năm 2011).....	58
8. Biểu đồ 3.7: Hiệu quả sử dụng 1 đồng chi phí trong các trang trại.....	58
9. Biểu đồ 3.8: Hiệu quả trên 1 ha diện tích canh tác của các trang trại.....	59

MỞ ĐẦU

1. Tính cấp thiết của đề tài

Ở Việt Nam kinh tế trang trại (KTTT) đã manh nha từ rất lâu, nhưng chỉ trong khoảng chục năm trở lại đây vai trò của nó mới thực sự được công nhận và được quan tâm chú ý, đặc biệt là sau Nghị quyết 03/2000/NQ-CP của Chính phủ, ban hành ngày 02/02/2000 về KTTT mới thực sự được sự hỗ trợ của Nhà nước về cơ chế, chính sách như là hỗ trợ cho các doanh nghiệp thông thường trong nền kinh tế thị trường.

Trong tiến trình phát triển nông nghiệp, nông thôn hiện nay ở nước ta, sản xuất nông nghiệp theo hướng sản xuất hàng hóa với quy mô ngày càng lớn và mang tính thâm canh, chuyên canh đang là một yêu cầu tất yếu khách quan. Việt Nam gia nhập tổ chức thương mại Quốc tế (WTO) đã tạo ra nhiều cơ hội và thách thức cho nền kinh tế nói chung và cho nền nông nghiệp nói riêng. Thách thức lớn nhất mà nông nghiệp của Việt Nam sẽ phải đối mặt là việc mở cửa cho hàng hóa nông sản của các nước trong WTO lưu thông không bị hàng rào thuế quan ngăn cản. Do đó hàng hóa nông sản của ta sẽ bị cạnh tranh khốc liệt. Những sản phẩm sản xuất theo kiểu truyền thống, với mô hình tự cung, tự cấp sẽ không thể cạnh tranh với nông sản ngoại nhập, cho nên cần có những giải pháp để thúc đẩy sản xuất hàng hóa nông sản Việt Nam. KTTT là một loại hình sản xuất hàng hóa nông sản đáp ứng được nhu cầu trong giai đoạn hiện nay. Việc nghiên cứu, phát triển KTTT sẽ mang lại một khối lượng sản phẩm nông nghiệp phong phú, sử dụng được nguồn lao động nông nghiệp trong sản xuất hàng hóa.

Yên Bái là một tỉnh miền núi thuộc vùng Tây Bắc, có lợi thế về đất đai, lao động, thị trường tiêu thụ thuận tiện. Cũng như nhiều địa phương khác KTTT của Yên Bái được hình thành từ chủ trương chính sách đổi mới kinh tế của Đảng, chính sách khuyến khích phát triển kinh tế đồi rừng, chương trình khai thác sử dụng đồi núi trọc. Chính sách giao đất giao rừng cùng với chính

sách đầu tư, hỗ trợ vốn của Nhà nước đã góp phần hình thành nên các trang trại nông lâm nghiệp. Những năm gần đây KTTT của Yên Bái đã có những bước phát triển mạnh ở hầu hết các huyện, thị trong tỉnh.

Văn Yên là một huyện, nằm ở phía Bắc của tỉnh Yên Bái, những năm qua KTTT được hình thành, đang có xu hướng phát triển mạnh cả về số lượng và chất lượng, góp phần khai thác tiềm năng lao động tại chỗ, giải quyết công ăn việc làm, xoá đói giảm nghèo, nâng cao đời sống của người dân địa phương. Hàng năm, tại đây cung cấp một lượng nông, lâm sản hàng hoá lớn cho thị trường địa phương và các vùng lân cận. Hình thức này hiện đang mở ra hướng làm ăn mới cho các hộ gia đình ở địa phương và đang được khuyến khích phát triển. Tuy mới phát triển, nhưng các trang trại ở vùng này đang phải đương đầu với nhiều khó khăn trở ngại về vốn, về phương hướng sản xuất, về điều kiện tự nhiên và khả năng áp dụng tiến bộ khoa học kỹ thuật vào sản xuất... Từ đó dẫn đến hiệu quả và hiệu quả kinh tế còn thấp và đầy rủi ro cần phải được giải quyết. Xuất phát từ thực tế khách quan đó, chúng tôi chọn nội dung "***Thực trạng và giải pháp chủ yếu nhằm phát triển KTTT tại huyện Văn Yên, tỉnh Yên Bái***" để thực hiện đề tài luận văn tốt nghiệp chương trình đào tạo thạc sỹ quản lý kinh tế.

2. Mục tiêu nghiên cứu của đề tài

2.1. Mục tiêu chung

Phân tích thực trạng phát triển KTTT huyện Văn Yên, từ đó đề xuất một số giải pháp chủ yếu phù hợp nhằm phát triển KTTT trên địa bàn huyện Văn Yên tỉnh Yên Bái.

2.2. Mục tiêu cụ thể

+ Phân tích đánh giá thực trạng về các nguồn lực sản xuất và kết quả sản xuất kinh doanh của các mô hình trang trại tại huyện Văn Yên.

+ Tìm ra những nhân tố thuận lợi, hạn chế ảnh hưởng tới sự phát triển KTTT của huyện và nguyên nhân của nó (cả nguyên nhân khách quan và chủ quan).

+ Đưa ra phương hướng và giải pháp chủ yếu nhằm thúc đẩy phát triển KTTT ở huyện Văn Yên

3. Đối tượng và phạm vi nghiên cứu

3.1. Đối tượng nghiên cứu

Đối tượng nghiên cứu của đề tài là các hộ đã có đủ tiêu chí trở thành trang trại. Những hộ đã có đủ điều kiện là hộ trang trại nhưng chưa được xét và công nhận.

3.2. Phạm vi nghiên cứu

**** Về nội dung nghiên cứu***

+ Nghiên cứu tình hình cơ bản của các trang trại ở huyện.
 + Nghiên cứu nội dung hoạt động của các loại hình KTTT của huyện (loại hình trang trại, quy mô sản xuất, tiêu thụ sản phẩm).
 + Hiệu quả kinh tế của trang trại
 + Những khó khăn, thuận lợi trong quá trình sản xuất và phát triển trang trại (cơ chế chính sách, điều kiện nội tại chủ quan của các trang trại và các điều kiện khách quan tác động hạn chế tới sự phát triển). Những tiềm ẩn chưa được khai thác cần được đưa vào phục vụ cho sự phát triển của các trang trại ở huyện.

+ Giải pháp phát triển KTTT tại huyện Văn Yên

**** Về thời gian***

Đề tài tập trung nghiên cứu sự phát triển KTTT của huyện Văn Yên trong khoảng thời gian từ năm 2009 đến năm 2011, số liệu điều tra khảo sát năm 2011.

**** Về không gian***

Đề tài nghiên cứu trên phạm vi các xã, các mô hình trang trại trên địa bàn huyện Văn Yên tỉnh Yên Bái.